

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΗΔΕΙΑΝ

ΤΟ σπίτι εἶχεν ἀποθάνει ὁ πατέρας. Τρεῖς ἡμέραι πέρασαν καὶ ἡ ἐξώπορτα ἔμενεν ἀκόμη δλάνοικτη, σὰν ἐκστατική, ὅπως ἦτον τὴν στιγμὴν ποῦ εἶδε τὸν νοικοκύρην νὰ τὸν βγάζουν ἄλλοι. Δεξιά κι' ἀριστερά, στὰς παραστάδας, ὑπῆρχαν ἀκόμη κολλημένα μαῦρα κομμάτια ἀπὸ τὰ νεκρώσιμα, ἔμπρὸς εἰς τὰ ὁποῖα ἐστέκοντο καὶ ἐσυλλάβιζαν τὸ ὄνομα τοῦ γέροντος τὰ παιδιὰ τῆς γειτονιᾶς, καὶ ἀπὸ τὰ σίδερα τοῦ μπαλκονιοῦ ἀνέμιζαν δύο - τρία μαῦρα κουρελάκια. Ἐμπρὸς στοῦ πεζοδρόμιον ἦσαν σκορπισμένα τὰ τριμμάτα τοῦ κανατιοῦ ποῦ ἔσπασεν ἡ νοικάρισσ' ἀπὸ κάτω, ὅταν ἔβγαλαν τὸ λείψανο.

Οἱ διαβάται περνοῦσαν, ἐστέκοντο μιὰ στιγμὴ ἔμπρὸς στ' ἀπομεινάρια τῶν δελτίων, ἔπειτα ἐσήκωναν τὸ κεφάλι τους μὲ περιέργειαν πρὸς τὰ κλειστὰ παράθυρα καὶ ἐξακολουθοῦσαν τὸν δρόμον τους μὲ ἀδιαφορίαν. Καμμιά φορὰ ὁ ἕνας ἔλεγε μὲ ἀπορίαν εἰς τὸν ἄλλον :

— Ποιὸς ἦτανε ; Κεῖνος ὁ γεροντάκος μὲ τ' ἄσπρα μαλλιά ποῦ πῆγαινε σιγά, σιγά ;

— Ἐκεῖνος.

— Μπᾶ, τὸν κακομοῖρη ! . . Θεὸς σχωρέσ' τον . . . Ἄφησε φαιίλλια ;

— Ἄφησε δύο γιουὺς, ὁ ἕνας εἶναι παντρεμένος, καὶ μιὰ κόρη χηρευάμενη. Ὁ ἄλλος του ὁ γιουός . . .

Καὶ ἡ φωνὴ ἀδυνατίζεν ἐνῶ ἀπεμακρύνοντο.

Μέσα στὴν αὐλὴ ἐστέκοντο ἢ σεργιανοῦσαν διάφοροι. Ἐνας ἀμαξᾶς ἐπερίμενε νὰ κατεβοῦν ἡ дуὸ κυρίες ποῦ εἶχε φέρει. Ἐκάθητο στοῦ σκαλοπάτι καὶ ἐχασμουργιῶταν. Πέρα, στοῦ πηγάδι, ἐστέκοντο συμμαζεμένοι δύο ἄγνωστοι, δύο κουρελῆδες μὲ ὑπόπτους φυσιογνωμίας, κι' ἐκρυφομιλοῦσαν ρίπτοντες ἀπὸ χαιροῦ εἰς χαιρὸν ἐπάνω μίαν ὑποκριτικὴν ματίαν λύπης μὲ

ένα στεναγμόν. Ἦσαν δύο ἀπ' ἐκείνους τοὺς παρασίτους τοῦ θανάτου, ποῦ τρέχουν ὅπου μυρίζονται κηδεῖαν, νὰ δώσουν ψεύτικες εὐχές, νὰ στενάξουν καὶ νὰ κλάψουν γιὰ τὸν μακαρίτη ποῦ δὲν ἐγνώρισαν ποτέ, καὶ ν' ἀρπάξουν ἀπὸ τὴν συγχίνησιν τῆς χήρας, τοῦ παιδιοῦ, τοῦ ἀδελφοῦ κἀνένα παλαιοκάπελλο ἢ κἀνένα παλιοπανταλόνι νὰ τὸ κάμουν λιανὰ καὶ νὰ τὸ πρῶν.

Ὁ ἐργολάβος τῶν κηδεῖων ὠμιλοῦσε σιγὰ μὲ τὸν συνέταιρόν του καὶ ἐκάπνιζαν καθήμενοι εἰς ἓνα κασσόνι, ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν σκάλαν, περιμένοντες νὰ πάρουν τὰ λεπτὰ τους. Ἦλθαν τὸ πρωί, τοὺς εἶπαν νὰ περάσουν ἀργότερα, γιὰτ' εἶχαν ἐπισκέψεις. Ξαναπῆγαν τὸ μεσημέρι, καὶ οἱ δύο μαζὶ πάντοτε, καὶ τώρα εἶχαν δύο ὄρες ποῦ ἐστέκοντο ἐκεῖ καὶ ἔχαναν τὴν ὑπομονήν τους.

— Τὸ στανειό σας ! ἐμουρμούρισεν ὁ ἐργολάβος, βγάτε τέλος πάντων ποῦ νὰ σᾶς βγάνουνε τέσσερες . . .

Ἐσηκώθη, εἶδε πάλιν τ' ὠρολόγι του καὶ στραφεῖς πρὸς τὸν σύντροφόν του, μὲ θυμόν :

— Πᾶμε, ρέ !

Ἐπῆγαν στὸ διπλανὸ μπακάλικο, τράβηξαν ἀκόμη ἓνα ἑκατοστάρι, ἐσκούπισαν τὰ μουστάκια τους καὶ ξαναπῆγαν στὴν αὐλήν.

Ἡ δοῦλα ἔβγαζεν ἐκείνην τὴν στιγμήν νερὸ γιὰ τοὺς καφέδες. Μιὰ χονδρή, ροδοκόκκινη, μὲ ἀνασκουμπωμένα μπράτσα, ἐγύριζε τὸ μαγγανοπήγαδο, μὲ τὸ ἓνα χέρι στὰ γοφιά, καὶ προέτεινε τὸ πλούσιον στῆθός της πρὸς τοὺς δύο μαυροφορεμένους καὶ καλοξυρισμένους ἄνδρας. Ὁ ἐργολάβος ἔστρηψε τὸ μουστάκι του, καὶ ὅταν ἐπέρασ' ἀπ' ἐμπρὸς του, μὲ τὸν κουβᾶ γεμάτον, τῆς λέγει ψιθυριστά, μὲ τὴν ρεπούμπλικαν ὑψωμένη ἀπ' ἐπάνω ἀπ' τὰ λαδωμένα μαλλιά του :

— Ψτ ! Ψτ ! δὲ λές στ' ἀφεντικὰ σου πῶς οἱ ἀργολάβοι περιμένουν δυὸ ὄρες ; Κάγε μας τὴ χάρι, κορίτσι μου, νὰ χαρῆς τὰ νειάτα σου.

Ἐκείνη ἔκαμ' ἓνα νάζι φιλαρέσκως καὶ εἶπε μὲ προκλητικὴν σπουδὴν :

— Μὰ δὲ μπορούμε τώρα, ἔχουμ' ἐπισκέψεις. Περιμένετε ντὲ λιγάκι ἀκόμα, μὴν εἴσατε καὶ τόσῳ βιαστικοί.

Καὶ ἔφυγε-γογγίζουσα. Ὁ ἐργολάβος καὶ ὁ σύντροφός του ἐκυτάχθησαν καὶ ἔκλεισαν τὸ μάτι. Ἐπειτα ὁ ἐργολάβος ἔβγῃκεν ἀπὸ τὴν κρύπτην του καὶ τρέξας πρὸς τὴν δοῦλαν ἢ ὁποῖα εἶχεν ἀνεβῇ τὰ πρῶτα σκαλιὰ :

— Πούσαι . . . Ψτ ! ἄκου δῶ ! Δὲ μᾶς φέρνεις κι' ἐμᾶς ἀπὸ ἓνα καφεδάκι, 'α' !

— Καὶ κἄν δυὸ τσιγάρα ; προσέθεσεν ὁ ἄλλος.

— ὦ Α ! σὺν πολλὰ γυρεύετε . . . καλὰ καθήστε αὐτοῦ καὶ τώρα σᾶς φέρνω.

— Πουλάκι μου ! . . .

* *

Ἐπάνω ἡ σάλα ἦταν γεμάτη ἀπὸ γυναῖκες μαυροφορεμένες, αἱ ὁποῖαι ἀνεβοκατέβαιναν, ἔφευγαν, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ξαναπήγαιναν στὴν εὐχάριστον συντροφίαν. Ἐκεῖνος ὁ θάνατος εἰργεν ἐπέλθει σὺν χαρμόσυνον συμβάν εἰς τὴν ἡσυχον συνοικίαν, ὅπου ἡ νοικοκυράδες ἐκάθηντο κλεισμένες εἰς τὰ σπίτια τους. Ἡ κόρη καὶ ἡ νύφη ἐκάθηντο στὸν καναπὲ καὶ ἤκουαν τὰς διαφόρους ὁμιλίας ποῦ ἐμάχοντο νὰ διώξουν τὴν μνήμην τοῦ ἀποθαμμένου. Τὰ παράθυρα, ἡ μπαλκονόπορτα ἦσαν κλειστά, γιὰ τὴν εὐπρέπειαν. Στὸ ἄλλο δωμάτιον, ὁ γυιὸς ἤκουε τὰς σοβαρὰς παρηγορίας μερικῶν γερόντων, παλαιῶν φίλων τοῦ πατρὸς του καὶ ὅταν ἡ συνομιλία ἐλιποθύμει, ἐσηκώνετο καὶ προσέφερε τσιγάρα.

Ἄλλ' εἰς τὴν σάλαν αἱ ὁμιλίας ἦσαν τώρα ζωηραί. Ἐν ὅσῳ ἡ γαλήνιος μορφή τοῦ ἐξηπλωμένου γέροντος, μὲ τὰ βασιλεμένα μάτια, μὲ τὸ ἀναπαυμένο σῶμα, μὲ τὸ ἀσάλευτο χαμόγελο ἐπέτεκετο ἐκεῖ, κυριαρχοῦτα ἀκόμη ὀλίγας ὥρας, καὶ ἐδίδε τὴν βουθὴν διαθήκην τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης στὰ παιδιὰ του, τὰ κεφάλια ἔμεναν σκυμμένα καὶ τὰ στόματα ἀμίλητα. Ἡ μία ἐκύτταζε τὴν ἄλλην, ἡ ἄλλη ἐκύτταζε τὴν νύφην, καὶ αὐτὴ ἔροριπτε κρυφὰς ματιὰς στὴν κόρην, ἡ ὁποία ἐδάγκανε τὸ μανδύλη βλέπουσα διαρκῶς τὴν ὄψιν τοῦ ἀποθαμμένου, καὶ ἐζάρωνε τὸ πρόσωπόν της καὶ ἔσφιγγε τοὺς ἀδένας γιὰ νὰ βγάλῃ δάκρυα, νὰ μὴν ἐκληφθῇ ἀναίσθητος. Ἐπειτα, ὅταν ἐσήκωσαν τὸν γέροντα καὶ τὸν ἐπῆραν διὰ παντὸς ἀπὸ τὸ σπίτι τὸ προσωρινόν, γιὰ νὰ τὸν ὀδηγήσουν εἰς τὸ σπίτι τὸ αἰώνιον, ἕνα μεγάλο βάρος ἐφάνη ὡς νὰ ἐσηκώθῃ ἀπὸ τὴν παραφορτωμένην σάλαν, ἕνα βάρος ποῦ ἐπίεζε τὴν ζωὴν, ἐβούβαινε τὰ στόματα, ἐκρατοῦσε τὰ κεφάλια ὑπὸ ζυγόν. Ἀνοῖξαν τὰ παράθυρα· τὸ φῶς καὶ ὁ ἀέρας εἰσώρμησαν ὡς λυτρωταί· αἱ φωναὶ ἐβγῆκαν ἐλεύθεραι, ἡ ζωὴ κατέλαβε πάλιν τὰ δικαίωμάτα της.

Τὸ σύνθημα ἔδωκεν ἡ κόρη :

— Ἀναχ, πατερούλη μου ! ἐφώναξε δυνατὰ, ξηρὰ, χωρὶς συγκίνησιν, μὲ ἕνα στεναγμὸν ἀνακουφίσεως. Δὲν ἦτον κραυγὴ ἀπελπισίας, ἡ ὁποία ἐζητοῦσε μοναξιάν, ἐζητοῦσε τὸν θάνατον· ἦτον ἐπίκλησις πρὸς τὴν ζωὴν ποῦ ἐζητοῦσε συντροφίαν, περισπασμόν· ἦτον θέμα συνομιλίας, ριπτόμενον διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἡ συζήτησις.

Τότε αἱ ὁμιλίαι ἐξερράγησαν ὅλοι διὰ μιᾶς, μὲ ἀνακούφισιν :

— "Ε! μὴν κάνης ἔτσι!

— Ὑπομονή, παιδί μου.

— Τίποτε δὲν κάνουμε μὲ τῆς φωναῖς μας.

— Ὁ μακαρίτης ἐπῆγ' εὐχαριστημένος . . .

— Ἀλήθεια, τῷλεγε ὁ μακαρίτης: «Κυρά Δημήτραйна, μοῦ ἔλεγε — Θεὸς σχωρεσ' τῇ ψυχῇ του — δὲ μὲ μέλλει τώρα πειά, ὅ,τι θέλει ὁ Θεὸς ἄς κάνη. Ἐγὼ ἔκανα τὸ χρέος μου. . .

Αἱ ἄλλαι ἔκουνουσαν τὸ κεφάλι τους μὲ ὑποκριτικὴν λύπην.

— "Αγιος ἄνθρωπος! . . .

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἤρχισεν ἡ ἐορτὴ τοῦ θανάτου· ἡ νύφη ἦτον ἡ ψυχὴ τῆς. Αὐτὴ ἔμπαινε, ἔβγαινε, διέτασσε καφέδες, ὑπεδέχετο στὴν κλίμακα τοὺς ἐρχομένους, προέπειπε τοὺς φεύγοντας, ἔρριπτε μιὰ ματιὰ στὸν καθρέπτην τοῦ διαδρόμου μήπως ἐγάλασαν τὰ μαλλιά τῆς, ἔπειτα ἐκάθητο κουρασμένη καὶ ἐξέφραζε τὴν ἀγανάκτησίν τῆς γι' αὐτὰ τὰ ζῶα, τὰς ὑπηρετρίδας, ποὺ κάμνουν ὅ,τι θέλουν μόλις τὰς ἀφήσῃ κανεὶς μόνας. Ἐπειτα ἐξηκολούθει, φλύαρος :

— Νὰ ἰδῆτε τί τρομερὸ πράγμα ποῦ εἶναι νὰ λογαριάζῃ κανένας. Ἐφέτος ποῦ ἤμουν στὰ λουτρά, ἐλογάριαζα νὰ τὸ ῥίξω ἔξω αὐτὸν τὸν χειμῶνα, νὰ μὴν καθήσω οὔτε ἓνα βράδι στὸ σπίτι, παρὰ νὰ παίρνω τὴν κουνιάδα μου καὶ νὰ τρέχω. Εἶπα ὅτι εἶναι ἀπελπισία ἀπ' αὐτὸν τὸν κόσμον, πρέπει νὰ φροντίζῃ κανεὶς μόνον πῶς νὰ διασκεδάζῃ, ἐτελείωσε. Ἐξαφνα . . . πᾶνε καὶ σχέδια καὶ ὅλα.

Ἡ γυναῖκες μὲ τρόπον ἐκυττάχθησαν καὶ φανερὰ ἐκούνησαν τὸ κεφάλι τους. Ἦτον βεβαίως οἶκτος πρὸς τὴν ἀναισθησίαν αὐτήν, ἡ ὁποία ἐλυπεῖτο διότι ὁ θάνατος τοῦ πενθεροῦ τῆς τὴν ἐστέρησεν ἀπὸ τόσας τέρψεις, καὶ ἐπιδοκιμασία πρὸς τὰς τετριμμένας ἀληθείας ποῦ ἐξεστόμιζε μὲ τόσῃν ἄτοπον ἀναίδειαν.

Ἡ κόρη τῆς ἔρριψε μίαν ματιὰν ἐπιπλήξεως.

— Θυμᾶσαι; τῆς λέγει παρεξηγοῦσα τὴν ματιάν.

— Ναί, ναί, ἐφιθύρυσεν ἡ ἄλλη.

— "Ε! ὅλα περνοῦν, κυρία Κατερινιώ μου, τῆς λέγει ἡ πλαγινὴ τῆς μὲ εἰρωνικὴν συμπάθειαν· ὁ κόσμος εἶναι ψεύτικος καὶ ἡ λύπες περνοῦν ὅπως περνοῦν καὶ ἡ χαρὲς . . . Αἰωνίως δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ λυπᾶται.

— Βέβαια! εἶπαν πολλαί.

— Ἐγὼ νὰ σοῦ πῶ, κυρία Πετροπούλου μου, ἐξηκολούθησαν ἀπολύσασα καὶ τὸ τελευταῖον θρόσος τῆς ἡ νύφη, τὸ εἶπα καὶ τῆς κουνιάδας μου; τὸ εἶπα καὶ τοῦ ἀνδρός μου. Δὲν εὐρί-

σκω. σωστό νὰ φορέσω μαῦρα πακαπάνω ἀπὸ ἑξὶ μῆνες.

— "Αχ! ἐστέναξεν ἡ κόρη κουνούσα τὸ κεφάλι της, ἂν ἤτανε τὰ ροῦχα νὰ δείξουν τὴν λύπη τοῦ ἀνθρώπου. . . . Ἡ λύπη εἶναι στὴν καρδιά.

Ἡ ὑπηρετρία ἐμῶθηκε τὴν στιγμὴν αὐτὴν μὲ ἓνα δίσκον κα-
φῆδες. "Απ' ὀπίσω ἄλλος δίσκος μὲ παξιμαδάκια καὶ ἀπ' ὀπίσω
ἄλλος μὲ ποτά. Ἡ κόρη καὶ ἡ νύφη ἐσηκώθησαν καὶ προσέ-
φεραν εἰς κάθε μίαν.

— Δὲν παίρνετε βούτυμα;

— "Οχι, εὐχαριστῶ.

— Ἐσεῖς, κυρία Κάκια;

— "Ενα παξιμαδάκι, ἓνα μόνον. . . . Εὐχαριστῶ.

— Πάρε κι' ἓνα κονιάκ, Λιλή.

— "Οχι, προτιμῶ ἓνα ροσόλι.

Ἀφοῦ τὸ ἔπια, ἡ νύφη τὴν ἠρώτησε χαμογελῶσα:

— Σοῦ ἀρέσει;

— Λαμπρό!

— Εἶναι ἔργον τῶν χειρῶν μου.

— Μπᾶ; Πῶς τὸ φτειάνεις;

— Νά, παίρνω βύσσινα, κονιάκ, ὀλίγα γαρύφαλα. . . .

Καὶ εἶπεν ὅλην τὴν συνταγὴν.

Ἐν τῷ μεταξύ τῆς ἀνήγγειλαν τὴν μοδίστραν.

— "Α! ἦλθε τέλος πάντων; ἐφώναξαν συγχρόνως ἡ κόρη
καὶ ἡ νύφη καὶ ἀνεπήδησαν ἀπὸ τὸν καναπέ.

— Εὐὰς μὰς συγχωρεῖτε μὲν στιγμὴ.

— Ἐλευθερα, ἐλευθερα.

— Ὅριστε, κυρία Ἀγγελικὴ, εἶπεν εἰς τὴν μοδίστραν ἡ νύφη
καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸ δωμάτιον ὅπου, πρὸ τριῶν ἡμερῶν, εἶχεν ἀπο-
θάνει ὁ πατέρας. Ἐπάνω εἰς τὸ κρεβάτι, χωρὶς στρώμα, ἐπὶ
τοῦ ὁποίου ἦτον ἀκόμη κολλημένον τὸ ἀπομεινάρει τοῦ κιτρίνου
κεριοῦ, ἄπλωσαν τὰ φρουρίνια καὶ ἡ δύο μαυροφορεμένες ἔσκυ-
ψαν μὲ περιέργειαν ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὰ ψεύτικα σώματα νὰ δι-
λέξουν τὸ εἶδος τοῦ φορέματος.

— Αὐτὰ εἶναι τὰ τελευταῖα, εἶπεν ἡ μοδίστρα.

Ἡ κόρη καὶ ἡ νύφη ἐξήταζαν ἓνα ἓνα λεπτομερῶς τὰ φρι-
γουρίνια.

— Κανένα δὲ μ' ἀρέσει, εἶπεν ἡ κόρη. Ἐμένα δὲν μοῦ πᾶνε αὐτὰ
τὰ πουφαί. Αὐτὰ δὲ τὰ τομπὰν μοῦ κάνουν μία μέση ἐλεεινὴ.

— Ἐγὼ θὰ κάμω τὸ κορσαῆς ἔτσι, εἶπεν ἡ νύφη δεικνύουσα
ἓνα σχέδιον. Ἐδῶ θὰ βάλω ἓνα μεγάλο ρεβέρ ἀπὸ κρέπι,
ν' ἀρχίζῃ ἀπὸ δῶ καὶ νὰ πέφτῃ ἔτσι. . . .

Καὶ ἔκχυνε χειρονομίας ἐπάνω εἰς τὸ σῶμά της.

— 'Εδῶ θὰ βάλω ἓνα σοῦ πάλι ἀπὸ κρέπι. 'Εδῶ κι' ἐδῶ δύο φιόγγους ... κι' ἐδῶ ...

Καὶ ἐξηκολούθει μὲ ζωηρὰς χειρονομίας νὰ παριστάνῃ πῶς θὰ ἦναι μὲ τὸ καινούργιο φόρεμα.

— Θὰ σᾶς πᾶνε πολὺ ὠραῖα, κυρία Κατερινιώ, τὰ μαῦρα· εἶπεν ἡ μοδίστρα περιποιητικῇ.

— "Α! πάρα πολὺ, εἶπεν ἡ νύφη μὲ μειδιῶσαν αὐταρέσκειαν.

— 'Εμένα δὲ μοῦ πᾶνε πολὺ, εἶπεν ἡ κόρη, ἰδιότροπος, ζητοῦντα νὰ ἐκλέξῃ τὸ φιγουρίνι.

— "Οχι δά, ὑπέλαβεν ἡ μοδίστρα, σ' ὅλες τῆς ξανθῆς πηγαίνουν τὰ μαῦρα.

"Επειτα ἀπὸ μακρὰν συνεννόησιν, ἀφοῦ ἐλύθησαν ὅλαι αἱ λεπτομέρειαι τῶν νέων φορεμάτων, τὰ ὅποια χάρις εἰς τὸν θάνατον τοῦ γέροντος ἔμελλον νὰ καλλωπίσουν τὰς δύο ἀπωρφανισμένας, ἡ μοδίστρα ἔφυγε, διὰ νὰ ἔλθῃ αὔριον τὸ πρῶτ' καὶ αἱ δύο γυναῖκες ἐπανῆλθαν εἰς τὴν αἴθουσαν.

* * *

Ζωηρὰ συζήτησις ἤρχαζεν ἐκεῖ. Μία φλύαρος εἶχε τὸν λόγον. Σηκωμένη ἐπάνω, ἐφώναζε μὲ ἑξαψιν πρὸς μίαν πρεσβυτέραν :

— Μὲ συγχωρεῖτε, δὲν ἔχετε καθόλου δίκαιο : 'Υπάρχουν πολλὰ περιστάσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἡ γυναῖκα δὲν πρέπει ν' ἀκούῃ τὸν ἄνδρα της.

— Μάλιστα ! Εἶμαι συμφωνοτάτη, ἂν καὶ δὲν ξέρω περὶ τίνος μιλάτε, ἐφώναζε γελῶσα δυνατὰ ἡ νύφη, καὶ ἐξηπλώθη στὸν κχαναπέ.

"Ολαι ἐγέλασαν. Ἡ κουνιάδα της ἔδωκε ἓνα θωπευτικὸν κτύπημα στὸν ὦμον τῆς ἀστείας νύφης.

Ἡ φλύαρος ἐξηκολούθησε χωρὶς νὰ διακοπῇ :

— Αὐτὸ ποῦ σᾶς λέγω· καὶ θὰ ἰδῆτε ὅτι ἔχω δίκαιο. "Οταν ἔγινε ὁ τελευταῖος χορὸς τοῦ Παρνασσοῦ

— Καλὰ ντέ, κάθησε· μὴ θυμώνης, διέκοψεν ἡ κυρία Θ. γελῶσα σκωπτικῶς.

— Μὰ εἶναι, ἀδερφή, σωστὸ νὰ σοῦ ἐπιμένῃ πῶς πρέπει νὰ κάνωμε τυφλὰ ὅ,τι ἀπαιτοῦν οἱ ἄνδρες μας, θέλωμε δὲ θέλωμε;...

"Ενας γέλως, συνεσταλμένος, ἀνεξήγητος, ἐξετινάχθη ἑξαφνα ἀπὸ τὸ μεγάλο στόμα τῆς νύφης, ἔδωκε σημασίαν πονηρὰν εἰς τὰς ἀφελεῖς λέξεις τῆς φλύαρου καὶ διεδόθη ἀκαριαίως εἰς ὅλα τὰ στόματα. Αἱ γυναῖκες ἐκυττάχθησαν σκεπάζουσαι τὸ στόμα των μὲ τὰ δάκτυλά των, προσπαθοῦσαι νὰ τὸν ἐμποδίσ-

σουν. 'Αλλ' αὐτὸς ἦτο ἀδύνατον νὰ σβύσῃ πλέον. Ἦτον ἓνας γέλως νευρικός, τοῦ ὁποίου ἡ ἀντίστασις, ὁ περιορισμὸς τὸν ἐξηρέθιζεν. Ἔχοπτε τὴν ἀναπνοήν, ἐξώγκωνε τὰς φλέβας τοῦ μετώπου, ἐξῆπτε τὰ πρότωπα, ἐξέσπα ἀπὸ τὰ μάτια. Κοντὰ μανδῆλια μὲ τὸν μαῦρον πλατὺν γῦρον ἐσκούπιζαν τὰ δάκρυα τῆς εὐθυμίας. Αἱ γυναῖκες δὲν ἤμποροῦσαν νὰ ὁμιλήσουν. Ἐβγαζαν μόνον κάτι λυγμοὺς ξεκαρδίσματος, οἱ ὁποῖοι ἐπιπταν ὅπως ρίπτονται τὰ φρύγανα εἰς τὴν φωτιὰν ποῦ μισοσβύνει.

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἓνα βῆμα ἀργοκίνητον, βαρὺ, συνοδευόμενον ἀπὸ τὸν ρυθμικὸν κρότον βακτηρίας κτυπώσεως εἰς τὰ σκαλοπάτια, ἠκούσθη ν' ἀναβαίνει τὴν κλίμακα. Ἀνέβη στὸν διάδρομον, ἐστάθη ὀλίγον διστάζον νὰ προχωρήσῃ, νὰ διακόψῃ τὴν κατάνυξιν τῆς λύπης ἐκείνης, τῆς ὁποίας οἱ λυγμοὶ ἐφθάναν ἕως ἐκεῖ, μεθ' ὃ ἐπροχώρησε πρὸς τὴν αἰθούσαν.

Εἰς τὴν θύραν ἐνεφανίσθη μετ' ὀλίγον δειλὰ ἓνα γεροντάκι, ἀδύνατον, κακοντυμένον, σκυμμένον, ἀκουμβοῦν εἰς ἓνα χονδρὸ ραβδί. Ἐβγαλε μὲ σεβασμὸν ἓνα παλαιοκάπελλο ποῦ ἐφοροῦσε καὶ μὲ τὰ γεροντικά του μάτια, πλημμυρισμένα ἀπὸ δάκρυα, περιέφερεν ἀργὰ τὸ βλέμμα του εἰς τὸν σωρὸν τῶν γυναικῶν ποῦ ἐκρατοῦσαν τὰ μανδῆλια σὰν νὰ ἤθελε νὰ διακρίνῃ τὴν νοικοκυράν.

Ἡ νύφη τὸν ἐκύτταξε μὲ θυμῶδη περιφρόνησιν.

— Εἶδες ἐκεῖ ἀναίδεια! Ν' ἀνεβαίνουν ἀπάνω!...

Καὶ ἔκαμε νὰ σηκωθῇ νὰ διώξῃ τὸ γερόντιον. Ἀλλ' ἡ κόρη τὴν προέλαβε καὶ ἐπροχώρησε μὲ ὀλίγας δεξιὰς εἰς τὸ χέρι.

— Νά, πάρε αὐτὰ καὶ ἄειντε στὸ καλὸ...

Τὸ γερόντιον ἐσκούπισε τὰ μάτια του, εἶδε τὰ λεπτὰ καὶ ὀπίσθωρήσε μὲ ὀδύνην.

Ἐψιθύρισε :

— Ποῦ εἶναι ἡ... ἡ κυρία... ἡ θυγατέρα τοῦ...

— Ἐγὼ εἶμαι· τί θέλεις;

Ὁ γέρος ἐκύτταξε τὴν θυγατέρα μὲ μίαν ἄφατον συμπάθειαν, ἔπιασε τὸ χέρι της, τὸ ἔσφιξε εἰς τὸ τρεμουλιασμένον χέρι του καὶ εἶπε :

— Ζωὴ σὲ λόγου σου, παιδί μου... Ἐσὺ ἔχασες τὸν πατέρα σου καὶ ἐγὼ τὸν ἀγαπημένον ἀδερφό μου. Εἶναι τώρα τρία χρόνια ποῦ γνωριστήκαμε στὴν ἐκκλησίαν· κάθ' ἐσπερινὸ καὶ κάθε λειτουργία βλέπομαστε καὶ λέγαμε τὰ βάζανά μας... Ὁ μακαρίτης πάντα ἐσένα, παιδί μου, εἶχε στὸ στόμα του. Ἀναστενάζε ὅταν ὁμιλοῦσε γιὰ λόγου σου. Σ' ἀγαποῦσε, παιδί μου, πολὺ. Καὶ πάντα μοῦλεγε... καὶ μὲνέ μπάρομπα-Γεώργη, δὲν

συλλογιέμαι κἀνέναν ἄλλονε στὸν κόσμῳ παρὰ αὐτὴ τὴ θυγατέρα μου, τὴ δυστυχισμένη, ποῦ ἂν πεθάνω ἔγω θὰ μαραθῇ ἀπὸ τὴ λύπη της κι' ἀπὸ τὴν ἐρημιὰ της...

Αὐστηρὰ σιωπὴ ἐπάγωσε τὴν εὐθυμίαν καὶ τὰ γέλοια τῆς αἰθούσης. Ἡ κόρη ἐκατέβασε τὸ κεφάλι της συλλογισμένη ὁ γέρος ἐσκούπισε πάλιν τὰ μάτια του μετὰ τὴν ἀνάποδιν τοῦ λιχανοῦ του καὶ ἐξηκολούθησεν ἀποτελειώων τὸ καθῆκον τῆς εἰλικρινοῦς φιλίας :

— Νὰ κἀνης ὑπομονή, παιδί μου, καὶ ὁ Θεὸς δὲ θὰ σ' ἀφήσῃ... Ἀντίο... Ποτὲ νὰ μὴ ξεχάσης τὸν καλὸ σου τὸν πατέρα, ποῦ ἦσουν ὁ καὶ ὁ καὶ ἡ λαχτάρα του.

Καὶ τὸ γεροντάκι ἐγύρισεν, ἐφόρεσε πάλιν τὸ καπέλλο του, ἀκούμβησε πάλιν εἰς τὸ χονδρὸ ραβδί του καὶ ὁ κτύπος τοῦ ραβδιοῦ αὐτοῦ ἀκούσθηκε κάμποσα λεπτὰ νὰ κυριαρχήσῃ εἰς τὸ σπίτι, ἀργός, αὐστηρός, ἀπειλητικός, σὰν τύψις συνειδήσεως.

Ε. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ

Φιλοφρόνησις εἰς καλλιτέχνην

— Αὐτὴ τὴ στιγμή ἐβγήκα ἀπὸ τὴν «Καλλιτεχνικὴ Ἐκθεσι» ὅπου εἶδα τῆς εἰκόνες σου ! Πολὺν ὥραιες ! Καὶ νὰ ἰδῆς, φίλε μου, ποῦ μόνον ταῖς ἰδικές σου μπορεῖ κανεὶς νὰ ἰδῇ ! . . .

— Ἄ ! μὲ κολακεύεις !

— Διόλου, σὲ βεβαιῶ. Εἶνε τόσοσ κόσμος ἐμπρὸς ὅς τῆς ἄλλης, ποῦ δὲν κατορθώνει κανεὶς παρὰ μόνον τῆς δικῆς σου νὰ βλέπῃ !